

Seniorin digitaidot

Internetin peruskäyttötaidot (Enter ry 8/2020)

Alla olevan listan avulla voit tarkistaa osaamistasi. Mikäli haluat tietää lisää ja saada ohjeistusta johonkin kohtaan, voit tulla Enterin henkilökohtaiseen ja maksuttomaan opastukseen. Katso opastuspaikat ja -ajat www.entersenior.fi

Osaamisen tarkistuslista

Tunnen keskeisiä internetin peruskäyttöön liittyviä käsitteitä, esimerkiksi

☐ selain	☐ lähdekritiikki	☐ kirjautuminen
☐ selaimen välilehti	☐ verkkosivu	☐ some
☐ URL-osoite	☐ verkkopalvelu	☐ netiketti
☐ osoiterivi	☐ rekisteröityminen	☐ virus
☐ hakupalvelu	☐ käyttäjätili	☐ digitaalinen jalanjälki
☐ hakusana	☐ käyttäjätunnus	
☐ hakulauseke	☐ salasana	

Lue lisää: Yle digitreenit, [Mitä ovat selain, käyttö ja wifi?](#)

Tunnistan käyttämäni selaimen, esimerkiksi

☐ Chrome	☐ Microsoft Edge	☐ Safari
☐ Firefox	☐ Internet Explorer	☐ Opera

Hallitsen nettiselaimen peruskäytön

- Osaan avata ja sulkea käyttämäni selaimen.
- Osaan käyttää selaimen eri välilehtiä.
- Osaan ottaa esiin Gmail-sähköpostini ja lukea saamiani viestejä ja vastata niihin.
- Osaan ottaa esiin terveydenhuoltopalvelujen [kanta.fi](#) -palvelun nettisivut ja hakea sivustolta tarvitsemaani tietoa.
- Osaan ottaa esiin Verohallinnon nettisivut [vero.fi](#) ja hakea sieltä tarvitsemaani tietoa.

Osaan kirjoittaa osoitteen tai hakusanan selaimen osoiteriville

- Osaan avata Googlen hakukoneen kirjoittamalla selaimen osoitekenttään [google.fi](https://www.google.fi).
- Osaan kirjoittaa hakusanan tai hakusanoja Googlen hakukenttään.
- Osaan käyttää tervettä maalaisjärkeä arvioidessani saamiani hakutuloksia.
- Osaan kirjautua omaan nettipankkiini pankkitunnuksillani.
- Osaan kirjautua [kanta.fi](https://www.kanta.fi)-palvelun nettisivun kautta Omakanta-palveluun pankkitunnuksillani.
- Osaan kirjautua Verohallinnon nettisivujen [vero.fi](https://www.vero.fi) kautta OmaVero-palveluun pankkitunnuksillani.
- Tunnistan yleisimpiä, luotettavia verkkokauppoja, esimerkiksi

☐ adlibris.com/fi	☐ gigantti.fi	☐ finnkino.fi
☐ suomalainen.com	☐ s-kanava.fi	☐ musiikkitalo.fi
☐ verkkokauppa.com	☐ k-ruoka.fi/kauppa	

Osaan täyttää ja lähettää verkkolomakkeen

- Osaan avata täytettävän verkkolomakkeen.
- Osaan täyttää omat tietoni verkkolomakkeen kenttiin.
- Osaan edetä verkkolomakkeen täytössä kentästä seuraavaan.
- Osaan tarkistaa omat tietoni ennen kuin lähetän täytetyn verkkolomakkeen matkaan.
- Osaan lähettää täytetyn verkkolomakkeen vastaanottajalle napauttamalla Lähetä-painiketta.
- Osaan korjata puuttuvat tai puutteelliset tiedot verkkolomaketta lähettäessäni.

Tunnen internetin turvalliseen käyttöön liittyviä perusasioita

- Käytän eri salasanaa eri verkkopalveluihin
- Käytän eri salasanaa eri verkkopalveluihin.
- Osaan laatia turvallisen ja riittävän pitkän salasanan eri verkkopalveluihin.
- Osaan pitää huolta salasanoista kirjaamalla ne muistiin esimerkiksi pieneen ruutuvihkoon, jota säilytän turvallisessa paikassa.
- En anna henkilökohtaisia pankkitunnuksiani tai salasanojani kenenkään muun käyttöön.
- En käytä muiden henkilökohtaisia pankkitunnuksia tai salasanoja.

- Osaan klikkailla harkiten nettisivulinkkejä välttääkseni haittaohjelmien saamista laitteelleni.
- En vastaa tuntemattoman henkilön kaveripyyntöön esimerkiksi Facebookissa.

Tunnen netiketin

- Olen kohtelias, kunnioittava ja huomaavainen netissä.
- En levitä muiden henkilötietoja tai muita yksityisasiota netissä.
- Kirjoitan harkiten keskusteluryhmiin.
- Osaan huomioida tekijänoikeudet netissä.

Lue lisää: Traficom, [Netiketti - verkossa liikkujan työkalupakki](#)

Osaan huolehtia henkilökohtaisesta tietosuojastani

- Olen tarkkana, kenelle ja mihin annan henkilötietojani, enkä jaa niitä koskaan tuntemattomalle.
- Harkitsen tarkkaan, mitä kirjoitan tai jaan sosiaalisessa mediassa.
- Osaan etsiä [Tietosuojavaltuutetun toimiston nettisivuilta](#) ohjeen siitä, miten voin tarkistaa eri rekisterinpitäjiltä, mitä tietoja minusta on tallennettu ja miten niitä käytetään.

Tiedostan jättäväni verkossa [jalanjälkiä](#) internetiä käyttäessäni, esimerkiksi

☐ selaushistoria	☐ evästetiedot	☐ sijaintitiedot
☐ palveluidenrekisteritiedot	☐ sosiaalinen media	☐ keskustelupalstat

Ymmärrän suojatun ja suojaamattoman yhteyden eron

- Tiedostan avoimen WiFi-verkon käyttöön liittyviä vaaroja.
Yle Digitreenit: [Avoin wifi houkuttelee - älä unohda vaaroja](#)
- Ymmärrän salasanalla suojatun WiFi-verkon edut verrattuna avoimeen WiFiin.

Lue lisää

- Yle Digitreenit: [Asioi verkossa](#)
- Digirasti: [Google Chrome nettiselaimen käyttö](#) (8 sivun pdf-tiedosto)

Lähde: Kansalaisopistojen liitto / Tero Kuusela, Kansalaisen digitaidot -kurssimalli, 2018 - mukailtuna ja täydennettynä seniorin tarpeilla.